શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

શ્રી શત્રુંજય-મુક્તિ
सा विद्या या विमुक्तये
સમ્યગ્ જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

શત્રુંજય એકેડમી, શ્રી પદ્મપ્રભસ્વામી જૈન મંદિર, સ્ટેશન રોડ, ચાળીસગામ - ૪૨૪ ૧૦૧.

સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રવેશિકા

અભ્યાસક્રમ ક્રં : ૧૦

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

2022-23

એનરોલમેન્ટ નંબર ____ ગામ ____

વિદ્યાર્થીનું નામ ____

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	ભાવથી
(૨)	પુણ્ય - પાપ
(૩)	સંરોહિણી
(૪)	મનોબળ-આત્મબળ
(૫)	નિસ્પૃહી
(૬)	એકાસણુ
(૭)	કૃતજ્ઞતા
(૮)	મધ્યમમાં ઉત્કૃષ્ટ
(૯)	વિરાધ
(૧૦)	પ્રત્યેકબુદ્ધ
(૧૧)	સહાયતા-સહકાર
(૧૨)	શ્વેતાંબિકાનગરી
(૧૩)	ધર્મમય
(૧૪)	મળેલુ
(૧૫)	ઉપકારીઓ
(૧૬)	શિવયાત્રા
(૧૭)	સૌધર્મેન્દ્ર
(૧૮)	સમિત્વેળવા
(૧૯)	અસંખ્ય
(૨૦)	પાત્રતા

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	અનાદિ-અનંત
(૨)	અવક્રુ
(૩)	કૃતઘ્નતા
(૪)	સંવૃત
(૫)	કૌશાંબી
(૬)	અનંતમો
(૭)	સ્વાદિમ
(૮)	સ્વયંબુદ્ધ
(૯)	અધમાધમ
(૧૦)	ચમરેન્દ્ર
(૧૧)	સમ્યગ્ દર્શન
(૧૨)	લબ્ધલક્ષ્ય
(૧૩)	પકવધૃત
(૧૪)	અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્તન
(૧૫)	ઔદારિક
(૧૬)	સ્વયંબુદ્ધ
(૧૭)	પરાવર્તનકાળ
(૧૮)	ગહન
(૧૯)	આયુષ્ય
(૨૦)	નિર્વાતિ

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	પામેલા
(૨)	કહેલા
(૩)	બોધ રહિત
(૪)	પ્રાજ્ઞ
(૫)	કૃતજ્ઞ
(૬)	ભરત ચક્રવર્તી
(૭)	કપિલ
(૮)	અલેપકૃત
(૯)	સુગ્ગે
(૧૦)	નિઃસ્પૃહ
(૧૧)	સાધારણ વનસ્પતિકાય
(૧૨)	ચોર્યાસી
(૧૩)	સંક્લિષ્ટ
(૧૪)	દુર્લભ
(૧૫)	પદાર્થો
(૧૬)	સ્વયંબુદ્ધ
(૧૭)	પરાવર્તનકાળ
(૧૮)	ગહન
(૧૯)	આયુષ્ય
(૨૦)	નિર્વાતિ

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૪	(૬)	૯
(૨)	૬	(૭)	૫
(૩)	૮	(૮)	૧
(૪)	૭	(૯)	૨
(૫)	૧૦	(૧૦)	3

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૧,૨૫૦૦૦
(૨)	૪
(૩)	૬
(૪)	૧૭૫
(૫)	૫૨,૦૦૦૦૦
(૬)	૩
(૭)	૫
(૮)	૮
(૯)	૧૮૦
(૧૦)	૧૧

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	X	(૧)	૨૪
(૨)	✓	(૨)	૨૭
(૩)	X	(૩)	૫
(૪)	✓	(૪)	૧૩
(૫)	✓	(૫)	૧૯
(૬)	X	(૬)	૯
(૭)	X	(૭)	૨૬
(૮)	✓	(૮)	૧૪
(૯)	✓	(૯)	૨૨
(૧૦)	X	(૧૦)	૧૮

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ
								=	

રીમાર્ક ____ તપાસનારની સહી ____

પ્રશ્ન - ૮

૧. પચ્ચખ્ખાણોના પંદર આગારોમાંથી સાગારિક આગારેણં એક આગાર છે. સાધુ આહાર કરવા બેઠા હોય અને ત્યાં ગૃહસ્થ આવે અને પછી તે ચાલ્યા જાય, તો સાધુ એક કાળ સબૂર કરે અને બેસી રહે. પણ જો ગૃહસ્થ ત્યાંજ ઊભો રહે અને તેની નજર પડે તો સાધુ ત્યાંથી ઉઠીને બીજે સ્થાનકે આહાર લે. ગૃહસ્થના દેખતા આહાર કરે તો પ્રવચનોપઘાતાદિક મહાદોષ લાગે એવું સિદ્ધાંતમાં કહેલું છે. અને આ અંગે ગૃહસ્થને માટે એવો ઉલ્લેખ છે કે ગૃહસ્થ એકાસણું કરવા બેઠા પછી જેની દૃષ્ટિ પડતાં અન્ન પચે નહિ, એવા કોઈ પુરુષ દૃષ્ટિ પડે, સર્પ આવે, ચોર આવે, કોઈ ઊભો રહે અકસ્માતે આગ લાગે, ઘર પડવા માંડે, પાણીની રેલ આવે - આવા કારણે તે પોતાની જગ્યાથી બીજી જગ્યાએ જઈ એકાસણું કરે તો 'પચ્ચખ્ખાણ' ભાંગે નહીં.

૨. છમ્માણી ગામની બહાર મૌનપણે ધ્યાનસ્થ રહેલાં પ્રભુ મહાવીર પાસેથી ગોવાળને ખોવાયેલા બળદો વિશે ઉત્તર ન મળતા અત્યંત ક્રોધિત થઈ ગોવાળે પ્રભુના બન્ને કાનમાં લાકડાનાં ખીલા એવી રીતે ઠોક્યા કે તે ખીલાની અણીઓ કાનમાં એકબીજાને અડી ગઈ અને કાનની બહાર રહેલા ખીલાને કાપી દીધા. પ્રભુ ત્યાંથી મધ્યમ અપાપા નગરીમાં સિદ્ધાર્થ વણિકને ઘરે ભિક્ષાર્થે પધાર્યા. વણિકના મિત્ર ખરક વૈદ્યને પ્રભુનું શરીર શલ્ય સહિત લાગ્યું. પરીક્ષા કરતા કાનમાં શલ્ય જાણી સાણસીઓથી પ્રભુના કાનોમાંથી બન્ને ખીલા ખેંચી લીધા. પ્રભુને સંરોહિણી ઔષધિથી સારા કરી વૈદ્ય અને સિદ્ધાર્થ વણિક વંદન કરીને પોતાને સ્થાને ગયા.

૩. જે જીવોને જિનેશ્વર પરમાત્માના વચનોની પ્રાપ્તિ થતી નથી તે જીવો સંસારમાં ભટક્યા છે, ભટકે છે અને ભટકશે. પણ જે જીવોને જિનેશ્વર પરમાત્માના વચનો મળ્યા છે તે જીવો ભવભ્રમણથી અટક્યા છે, અટકે છે અને અટકશે. જિનેશ્વર પરમાત્માની વાણી આપણને સમજાવે છે કે આપણો જીવ ક્યાં ક્યાં ભટકી આવ્યો છે, એના કેવા કેવા હાલ થયા છે. જીવ જો આ જિન વચનોને જાણીને વિચારીને ચિંતન, મનન કરે તો સામાન્ય વૈરાગ્ય ન હોય પણ જ્ઞાન ગર્ભિત વૈરાગ્ય પામી જાય. જીવની વિકાસયાત્રાનું પ્રબળ આલંબન સર્વજ્ઞ ભગવંતના વચનો છે. આ વચનોનું આલંબન લેનાર સૌ ભવ્ય સંસારી જીવો શાશ્વત અનંત સુખમાં રમી શકે છે.

૪. પેટ ભરવા ગાયો વનમાં જાય, ચારો ચરે, ચારે બાજુ ફરે પણ એમનું ચિત્ત તો પોતાના વાછરડામાં હોય. ચાર પાંચ બેનપણીઓ મળીને પાણી ભરવા જાય, હસી મજાક કરે, વાતો કરે, એકબીજાને તાળી આપે પણ એમનું ચિત્ત તો પોતાના બેડામાં જ હોય. એવી જ રીતે આપણે સર્વ વ્યવહારીક ક્રિયાઓ કરતા હોઈએ પણ જો આપણને આપણું લક્ષ્ય સમજાઈ ગયું હોય, લક્ષ્ય પ્રાપ્ત થઈ ગયું હોય, મજબૂત બની ગયું હોય તો સર્વ ક્રિયાઓ કરતી વખતે આપણને ક્યાંય રસ જાગતો નથી, મન લાગતું નથી. આપણું મન સતત લક્ષ્ય પ્રાપ્તિ તરફ જ દોડતું હોય છે. એક વખત લક્ષ્ય બંધાઈ જાય પછી સ્વયંમેવ સંસારની સર્વ સામગ્રીમાંથી મન ઉઠી જાય છે, વૈરાગ્ય મજબૂત થાય છે અને મન મોક્ષમાર્ગે દોડવા માંડે છે.

૫. સિદ્ધપદ પામતી વખતે જીવની જે બાહ્ય અવસ્થા છે એના આધારે પંદર ભેદથી સિદ્ધ કહેવામાં આવ્યા છે.

ગૃહસ્થના વેશમાં મોક્ષમાં જાય તે ગૃહસ્થલિંગ સિદ્ધ કહેવાય. દા.ત. ભરત ચક્રવર્તી

તાપસ વગેરે અન્ય ધર્મના વેશમાં મોક્ષમાં જાય તે અન્યલિંગ સિદ્ધ કહેવાય છે. દા.ત. વલ્કલચીરી

જૈન સાધુના વેશમાં મોક્ષમાં જાય તે સ્વલિંગ સિદ્ધ કહેવાય છે. દા.ત. જૈન મુનિઓ.

સ્ત્રી લિંગ પણું પામીને મોક્ષમાં જાય તે સ્ત્રીલિંગ સિદ્ધ કહેવાય છે. દા.ત. ચંદનબાળા